

31 066 Belastingdienst

Nr. 1537 Brief van de staatssecretaris van Financiën

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 april 2026

De Belastingdienst heeft een patroon geconstateerd van aangiften, verzoeken en bezwaren (hierna aanvragen) in de inkomensheffing die onregelmatigheden bevatten. Daarnaast zijn er recent een signaal van een bank en van ketenpartner Logius ontvangen die hiermee samenhangen. Ik neem het patroon en deze signalen serieus en informeer uw Kamer hier vroegtijdig over, tegelijkertijd is het patroon nog in ontwikkeling en worden nog analyses verricht om het patroon volledig te kunnen duiden.

Het patroon

Sinds eind vorig jaar ontvangt de Belastingdienst een toenemend aantal aanvragen in de inkomensheffing (IH) met onregelmatigheden. Daarbij worden aanvragen zodanig ingevuld, dat een door de Belastingdienst uit te betalen bedrag ontstaat. De Belastingdienst ziet overeenkomsten in de opgegeven informatie in deze aanvragen. Het gaat om de opgaaf van loonkosten waar de Belastingdienst geen informatie over beschikbaar heeft of hoge aftrekposten. De Belastingdienst heeft deze aanvragen bestudeerd, met inachtneming van de waarborgen rondom privacy, en herkent hierin een patroon.

Daarnaast heeft een bank gesignaleerd dat bankrekeningen worden geopend waarop alleen het geld van IH teruggaven wordt gestort, waarna deze bedragen vrijwel direct worden opgenomen of overgemaakt naar een andere rekening. De bank heeft de betrokken rekeningen bevroren. Ook hierbij is sprake van een patroon. De Belastingdienst heeft vastgesteld dat de betrokken BSN's op de bevroren rekeningen te verbinden zijn aan de aanvragen met onregelmatigheden en daarmee dus onderdeel van het patroon vormen.

Ook ontving de Belastingdienst recent een signaal van ketenpartner Logius, de beheerder van DigiD. Gemeenten die een loket hebben waar de registratie van niet ingezetenen (RNI) plaatsvindt, hebben aan Logius gemeld dat zij een sterke toename van aanvragen van DigiD's zien. De toename bestaat uit groepen

Bulgaarse ingezetenen die zich bij deze gemeenten melden en zich daarbij identificeren met fysieke identificatiedocumenten. Daarbij lijkt er sprake van dat de personen die zich melden voor een DigiD, dit in georganiseerd verband doen. Zo worden de aanvragers begeleid door dezelfde tussenpersonen naar het loket van de gemeente, maken tussenpersonen de afspraak bij het loket en organiseren deze tussenpersonen het vervoer van een naar het loket. Het lijkt er daarbij op dat tussenpersonen de aanvragers van een DigiD hiervoor betalen. De aanvragers zouden niet op de hoogte zijn wat het aanvragen van een DigiD betekent en wat zij ermee kunnen.

Naar aanleiding daarvan heeft Logius een steekproef verricht op alle aanvragen voor een DigiD bij RNI-loketten. Daaruit blijkt dat met die DigiD's veelvuldig wordt ingelogd bij de Belastingdienst. Daarbij wordt dezelfde apparatuur en worden dezelfde IP-adressen gebruikt.

Inmiddels heeft Logius circa 400 burgerservicenummers aan de Belastingdienst verstrekt die met hun signaal samenhangen en zijn deze door de Belastingdienst vergeleken met de aanvragen IH met onregelmatigheden. Daaruit blijkt dat deze in grote mate overeen komen, wat bevestigt dat het signaal onderdeel van het geconstateerde patroon bij de Belastingdienst is. Het merendeel van de personen die het betreft hebben bij hun inschrijving bij de gemeente een (woon)adres in het buitenland opgegeven. Nationaliteit is geen onderdeel geweest van de analyse van Logius of de Belastingdienst, nationaliteit is logischerwijs wel bekend bij de gemeenten waar de betreffende personen zich hebben aangemeld voor een DigiD.

Wat wordt er aan gedaan

De Belastingdienst is een project gestart waarin diverse onderdelen van de organisatie deelnemen. Het doel van het project is inzicht te krijgen in de problematiek, de omvang ervan en een uitvoerbare aanpak in gang te zetten, met de juiste waarborgen. Zo wordt een aanscherping van de selectieregels in het aanvraagproces IH onderzocht. De Belastingdienst zal uiteraard zorgvuldigheid betrachten in de te nemen maatregelen. Zo kan de Belastingdienst in bepaalde gevallen eerst een vragenbrief sturen als er een aanvraag wordt gedaan die mogelijke onregelmatigheden bevat, waarna de aanvrager de mogelijkheid heeft om die aanvraag toe te lichten.

Op basis van het signaal van de bank gaat het nu om een bedrag van tenminste 6,7 mln. euro aan door de Belastingdienst uitgekeerde bedragen op rekeningen bij die bank dat aan dit patroon gelinkt wordt. Op de door die bank geblokkeerde rekeningen staat een bedrag van circa 2,3 mln. euro, waar de Belastingdienst zo snel mogelijk beslag op zal leggen. De resterende 4,4 mln. euro is naar alle waarschijnlijkheid niet terug te halen. Daarnaast heeft de Belastingdienst de toekomstige betalingen aan de betrokken personen gestopt. Dit kan ook effect hebben op andere middelen, zoals omzetbelasting, en toeslagen. Dienst Toeslagen verricht hier nader onderzoek naar. De eventuele betalingen van toeslagen die geen doorgang kunnen vinden, worden beoordeeld op rechtmatigheid. Indien er sprake is van het recht op een toeslag, dan wordt naar een oplossing gezocht. Mocht dit patroon aan de kant van toeslagen toch omvangrijk blijken of de controle op rechtmatigheid bijzonderheden opleveren, dan wordt uw Kamer hierover geïnformeerd.

Hoe verder

Zoals ik hierboven heb aangegeven wordt dit patroon in een project door diverse onderdelen van de Belastingdienst en Dienst Toeslagen onderzocht. Daarnaast worden maatregelen genomen om dit patroon tegen te gaan. Daarbij worden externe signalen betrokken als dat van de bank en Logius. Dit alles vraagt om een aanpak waarbij zorgvuldigheid in de behandeling van aanvragen voorop staat en snelheid wordt gemaakt in het voorkomen van onterechte uitbetalingen. Tot slot wordt onderzocht hoe dergelijke onregelmatigheden in de toekomst kunnen worden voorkomen en welke aanvullende maatregelen verder moeten worden genomen. Daarbij worden ook ketenpartners betrokken. Het Openbaar Ministerie gaat over eventuele strafrechtelijke onderzoeken en betrokkenheid van een opsporingsdienst als de FIOD.

Ik streef ernaar snel meer duidelijkheid te bieden over dit patroon en de vervolgacties. Hierover zal ik uw Kamer dan nader informeren.

De staatssecretaris van Financiën,
E. Eerenberg